

Momente și schițe din actualitatea literară

■ În rubrica sa din *Ramuri*, intitulată *Negru*, Nicolae Prelipceanu (foto) scrie un articol grav despre *Criminalii statistici*, despre „criminalitatea de stat instaurată de Lenin”, deci despre dictatorii comuniști. Dar, un asemenea articol grav începe memorabil și ironic, astfel: „Ion Drăgănoiu, prietenul meu plecat demult, declama în bătaie de joc la adresa cântăreților și a cântărilor pecere, acest catren, improvizat, firește, chiar de el însuși: De câte ori deschid fereastra,/de-atâtea ori o și închid./De-aceea este cald și bine./de-aceea te iubim, partid”.

■ În ziarul *Adevărul* din 22 februarie, talentatul prozator Ștefan Agopian acordă un interviu lui Cezar Paul Bădescu, un interviu prilejuit de apariția unei cărți de memorii a prozatorului, un interviu în care ține cu tot dinadinsul să șocheze. Și chiar reușește,

povestind cum și-a urât mama și altele asemenea. Dar, el șochează mai ales în final cu declarațiile despre Nichita Stănescu, cel care l-a onorat cu prietenia lui: „O altă chestie pe care o spui despre Nichita e că nu se prea spăla” zice CPB. „Păi nu se spăla”, răspunde prozatorul. „Și puțea?” „Păi cam puțea...” Iată că generozitatea necontrolată a lui Nichita în a accepta tot felul de prieteni și în a-i lăuda peste poate se răzbuță. Asta vrea excelența prozator Agopian să rețină posteritatea, că Nichita Stănescu nu se spăla. Noi nu ne-am înghesuit să mergem în apartamentul poetului din Piața Amzei, deși am avut ocazia. Dar, în vara lui 1983, am petrecut vreo 12 ore împreună, în trei – Alexandru Condeescu, poetul și cu mine – în apartamentul criticului din Militari și n-am sesizat nicicum că Nichita ar fi venit nespălat... (DAD)

Carte nouă

Andrei Mocuța – Nu există cuvinte magice (Tracus Arte, 2013). După ce a publicat trei volume de proză interesante, tânărul Andrei Mocuța își face debutul în poezie cu o plachetă de-un lirism proaspăt. Poetul este un livresc, lucru rar la douămiiști, știut fiind faptul revoluționarii debutanți până-n treizeci de ani sunt absolut convinși că poezia românească începe cu ei, mai bine zis cu fiecare el în parte. Dar, el – A. M. - demitizează, actualizează& ironizează scriitorii clasici: „Dante e chel și are în creștet/un semn din naștere./Când greșește un vers/semnul alunecă înainte și înapoi/ca un patinator epileptic./Între Dante și barul unde lucrează/Beatrice sunt 9 kilometri de bere./Când intră în bar își șterge tălpile/de cărți putrezite pe jumătate./ca merele sub un copac./și se pierde printre bețivi până/când Beatrice nu-l mai cunoaște”... Dar cred că linia care-l prinde cel mai bine pe poetul Andrei Mocuța e cea vag suprarealistă: „Aleargă/cu trabucul fumat/pe jumătate./Dacă n-ar avea/trabuc/picioarele lui/s-ar

desprinde/de pământ./Când îl stinge./face acrobații/prin aer”.

Vasile Mic – Nașterea Aurorei (Eikon, Cluj-Napoca, 2013). Vasile Mic, poet din Satu Mare, își rafinează poezia (ca moroșenii pălinca!) până la sentință, până la simplitatea maximă, a liricii orientale dintotdeauna. Ceea ce nu înseamnă că poezia aceasta nu lasă loc la diverse interpretări. Astfel, șapte-opt cuvinte sunt suficiente să alcătuiască un poem aforistic, dar și eliptic: „O să mor/Și o să fiu/Îngropat/Într-o inimă”. Poate fi un mesaj luminos, poate fi o artă poetică, dar și o poezie de dragoste. E, în cuprinsul aceluiași concentrat poem - vag ironic, ludic, suprarealist: „S-a născut/Un cal/Cu aripi,/ Zboară.../Pe cer/S-a ivit un râu./Pe râu,/O moară,/Două.../Se macină/Praf de stele,/ Rouă”. Ba, e și o anume imagistică; în cuvinte, că altfel volumul este ilustrat și cu grafică interesantă aparținând poetului. Să încheiem tot cu un „desen” din câteva cuvinte:”Dincolo – / Printre stele/De la o planetă la alta./E o întregă lume/Și sunt multe cărări/De aramă,/De rouă,/De foc”. (DAD)

Concursul Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...”, ediția a XXXIII-a, 14-16 iunie 2014, Botoșani

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, cu sprijinul Consiliului Județean Botoșani, în colaborare cu Editurile Junimea și „Convorbiri Literare” din Iași, precum și cu revistele de cultură „Convorbiri literare”, „Poezia”, „Dacia Literară”, „Feed beack”, „Viața Românească”, „Familia”, „Vatra”, „Euphorion”, „Steaua”, „Hyperion”, „Conta”, „Semne”, „Poesis”, „Luceafărul de dimineață”, „Porto-franco”, „Ateneu”, „Cafeneaua Literară”, „Argeș”, „Bucovina Literară”, „Antares”, Filiala Iași a Uniunii Scriitorilor din România, Uniunea Scriitorilor din R. Moldova și ARPE, organizează, în perioada 14-16 iunie 2014 Concursul Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...”, ediția a XXXIII-a.

Concursul își propune să descopere și să promoveze noi talente poetice și critice și se adresează, astfel, poetilor și criticilor literari care nu au debutat în volum și care nu au depășit vârsta de 40 de ani.

Concursul are trei secțiuni:

POEZIE:

1) *Carte publicată – debut editorial:* – Se vor trimite 2 (două) exemplare din cartea de poezie apărută în intervalul 10 mai 2013 – 5 mai 2014. Vor fi acordate 2 premii: a) „Horațiu Ioan Lașcu” al Filialei Iași a URȘ și b) al Uniunii Scriitorilor din R. Moldova.

2) *Poezie în manuscris (nepublicată)* - Se va trimite un print (*același volum și pe un CD – un singur exemplar!*) în 3 exemplare, care va cuprinde cel mult 40 de poezii semnate cu un moto. Același moto va figura și pe un plic închis în care vor fi introduse datele concurentului: nume, prenume, anul nașterii, adresa poștală, e-mail, telefon. Se vor acorda două premii care vor consta în publicarea a câte unui volum de poezie de către Editurile Junimea și „Convorbiri literare”, cu sprijinul financiar al ARPE. Juriul are latitudinea, în funcție de valoarea manuscriselor selectate, să propună spre publicare și alte manuscrise, în funcție de disponibilitatea editurilor prezente în juriu (Editurile *Vinea*, *Paralela 45* și *Princeps Edit*).

Manuscrisele care nu vor primi premiul unei edituri vor intra în concurs pentru premiile revistelor implicate în jurizare, reviste care vor publica grupaje de poezii ale poetilor premiați. Un manuscris, cel mai bun, poate primi premiul unei edituri și al tuturor celorlalte reviste implicate în concurs. Toți poezii selectați pentru premii vor apărea într-o antologie editată de instituția organizatoare.

3) *Interpretare critică a operei eminesciene:* - Se va trimite un eseu de cel mult 15 pagini în 3 exemplare (*în copie și pe un CD*), semnat cu un moto. Același moto va fi scris pe un plic închis în care vor fi incluse datele concurentului: nume, prenume, anul nașterii, adresa poștală, e-mail, telefon. Se vor acorda premii ale unor reviste literare implicate în organizare. Eseurile premiate vor fi publicate în revistele care acordă premiile și în antologia editată de instituția organizatoare.

Festivitatea de premiere va avea loc la Botoșani în ziua de 15 iunie 2014.

Organizatorii asigură concurenților cheltuieli de masă și cazare.

Lucrările vor fi trimise, până la data de 10 mai 2014, pe adresa: CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE BOTOȘANI, Str. Unirii, nr. 10, Botoșani. Relații la tel. 0231-536322 sau e-mail: centrul_creatiei_botosani@yahoo.com.

PS. Se primesc grupaje de până la 15 pagini și pe e-mail!

FESTIVALUL NAȚIONAL DE POEZIE EMIL BOTTA

EDIȚIA a III-a, ADJUD, 13-14 SEPTEMBRIE 2014

În zilele de 13 – 14 septembrie 2014, Casa de Cultură „Tudor Vornicu” Adj. organizază ediția a III-a, a FESTIVALULUI NAȚIONAL DE POEZIE „EMIL BOTTA”. Scopul festivalului este descoperirea și promovarea tinerilor creatori de poezie.

REGULAMENT

1. La concurs pot participa autori care nu au depășit vârsta de 30 de ani, nu sunt membri ai Uniunii Scriitorilor, nu au debutat editorial și nu au obținut premii la edițiile precedente ale concursului.

2. Sunt acceptate minim 5 și maxim 10 poezii, în 5 exemplare, la un rând, font Times New Roman, dimensiuni 12, obligatoriu diacritice.

3. Lucrările dactilografiate în 5 (cinci) exemplare și, dacă se poate, pe suport CD sau DVD vor fi trimise pe adresa Casa de Cultură „Tudor Vornicu” – Municipiul Adj. strada Libertății, nr. 7, cod poștal 625100, cu mențiunea pentru FESTIVALUL CONCURS DE POEZIE „EMIL BOTTA”.

4. Lucrările se trimit până la data de 1 august 2014. Ele vor purta în loc de semnătură un motto ales de autor. În coletul poștal va fi introdus un plic închis (având același motto),

care va conține un CV al autorului. Se va specifica: * numele și prenumele autorului; * motto-ul pus pe plicul mic și grupajul de poezii; * locul și data nașterii; * studii; * activitate literară; * adresa completă; * numărul de telefon și eventual adresa electronică.

5. Lucrările nu se returnează, ele urmând a intra în patrimoniul Concursului „Emil Botta”.

6. Laureții vor fi anunțați până la data de 1 septembrie 2014, pentru a fi prezenți la festivitatea de premiere, care va avea loc la Casa de Cultură „Tudor Vornicu” Adj.

7. Juriul concursului va fi alcătuit din scriitori, membri ai Uniunii Scriitorilor din România.

8. Juriul va acorda următoarele premii:
- Premiul I – 700 lei
- Premiul II – 500 lei
- Premiul III – 300 lei
- Trei premii de excelență pentru scriitori vrânceni care au publicat lucrări în anul 2013.

Juriul își va rezerva dreptul de a redistribui anumite premii. Vor fi acordate în funcție de posibilități, premii unor reviste literare.

9. Organizatorii vor asigura cazarea, transportul și masa (diurna) invitaților.

Relații suplimentare: tel: 0744891319 – prof. Catană Ion, tel: 0723719439 - prof. Spirescu Paul.

Mai curînd un zeu

Dumitru Augustin Doman: *L-ați cunoscut pe Lucian Blaga în perioada neagră a vieții sale literare, culturale, a existenței sale în general. Cum îl percepeți? Cum suporta poetul/filosoful trecerea – la valoarea sa recunoscută în perioada interbelică – pe linie moartă? Cum reacționa la atacurile explicite/implicite ale noii conduceri a literelor române din deceniul proletcultist, formată din niște Mihai Beniuc, Petru Dumitriu, A. E. Baconsky etc.?*

Vă mărturisesc că subiectul Blaga nu e pentru mine deloc unul lesnicios. Marea încărcătură emoțională pe care o conține mă face a-l aborda cu o anume rețineră, confruntându-l, pe cât posibil, cu o "raționalizare" de care nu mă simt capabil în orice moment. Gîndiți-vă că cineva v-ar întreba pe neașteptate: "ce e iubirea?" sau: "ce e suferința?" sau: "ce e viața?". Nu v-ar veni greu, de nu imposibil să dați un răspuns care să vă satisfacă? Așa, în doi timpi și trei mișcări? Din care pricină, cînd vine vorba de Blaga, mă văd nevoit a da tircoale propriilor mele amintiri fierbinți pentru a le reduce infirmulabilul, pentru a le rîndui cît de cît într-o expunere convenabilă. Așadar, provocat de întrebarea dvs., să fac încă o dată o asemenea încercare. Am avut colosala bucurie de a-l cunoaște pe Blaga în ianuarie 1955. Cu foarte puține zile înainte, fusesem dat afară de la Școala de literatură din Capitală, după numai un trimestru urmat acolo, printr-o "ședință de demascare" de pomină, după tot tipicul epocii, fixată, desigur nu de florile mărunții, chiar în seara ajunului de Crăciun. Expulzat, în chip sonor, drept un "element dușmănos", un "dușman al poporului", în atmosfera unei liturghii negre. Motivele? Le-am arătat de multe ori și îmi cer scuze pentru că le repet iarăși. I-am vizitat pe Tudor Arghezi, la Mărțișor, și pe fosta soție a lui E. Lovinescu, d-na Ecaterina Bălăcioiu, la sediul faimosului cenaclu Sburătorul. Fapte odioase în ochii agenților regimului, care înțesau "fabrica de poezi". Dintr-un lăcaș al literaturii, am fost izgonit în numele literaturii, așa ar veni, nu? Ca și cum un credincios ar fi excomunicat de Biserică pentru credința sa! În sălile de curs ca și în internatul Școlii (fostul Muzeu Toma Stelian de pe Șoseaua Kiseleff, azi sediul PSD), supravegherea securistă se desfășura zi-noapte fără conținere. Directorul adjunct al instituției nu era altcineva decît Traian Iancu, viitorul "tata Iancu", bonomul dirigitor al Fondului literar, care ni se înfățișa uneori în splendoarea uniforme sale de ofițer Secu. M-am văzut pîrît de cîțiva colegi zeloși pe această cale atît de utilă pentru parvenire. Singurul care mi-a întins o mîină prietenească în acel ceas greu a fost un vecin de dormitor, pe numele său Nicolae Labiș, care, la despărțire, mi-a făcut un dar: un volum din **Opera dramatică** a lui Lucian Blaga. Nu fără dificultate (am avut noroc de sprijinul unei mătuși influente) am izbutit să mă transfer la Universitatea clujeană. Și ce credeți că am făcut acolo? Fără întîrziere, l-am căutat pe Blaga. Sfîdînd astfel extrem de posibilă repetare a defecțiunii bucureștene, l-am căutat pe autorul **Spațiului mioritic**, de a cărui poezie eram impregnat încă din liceu. Nu-mi păsa de ce s-ar mai putea întîmpla. Într-o dimineață mohorîtă de iarnă, am cutezat a intra în clădirea Bibliotecii universitare, unde aflasem că lucrează și m-am pus să-l aștept la etajul unde-și avea biroul. Nu voi uita niciodată tulburarea fericitoare ce m-a cuprins cînd l-am zărit urcînd cu lentoare scările, de parcă o statuie ar fi început a umbla. Cu un gest natural, Blaga m-a pofțit într-o odaie care s-a făcut dintr-odată luminoasă (lumina venea neîndoielnic din ființa sa), ascultîndu-mă benevolent, punîndu-mi cîteva întrebări, invitîndu-mă în cele din urmă să-l mai caut. Mă simțeam într-al nouălea cer. Bineînțeles că am revenit peste puțin timp, înfățișîndu-i o seamă de poezii la care mă nevoiam pe atunci. A început astfel o relație care a durat pe întreg parcursul studenției mele clujene. S-a întîmplat ca marelui Blaga să-i placă versurile mele într-atît încît a rostit în legătură cu ele o apreciere așa

de favorabilă încît mă sfiesc s-o reproduc. Copilandrul de 18 ani putea avea oare o satisfacție mai mare?

A fostă o clipă crucială a existenței mele, care m-a stimulat și continuă a mă stimula pînă la anii mei tîrzii. Am primit un atestat mai important decît diplomele de studii, decît premiile de care s-a întîmplat să am parte, nu credeți?

Întîlnirile cu Blaga aveau loc cam de două-trei ori pe lună, la Bibliotecă. Uneori ne vedeam pe stradă, poetul pofțindu-mă la cîte o preumblare prin "centru" ori să-l însoțesc pînă la locuința sa de pe strada Martinuzzi, către marginea urbei. Vorbeam de toate. Simt nevoia de-a corecta imaginea curentă a lui Blaga, cea de taciturn, de om căruia ar fi trebuit să-i smulgi cuvintele cu cleștele din gură. Cu cel care vă vorbește, acesta n-a fost defel așa. Se dovedea mai mereu cursiv în rostire și chiar iubitor al vorbei de duh. Presupun, cred că nu fără temei, că legenda "omului tăcerii" (un simbol liric), provine din partea unor foști studenți ai săi, față de care, în pofida amabilității ce-l caracteriza și a prețuirii pe care neîndoiios le-o purta, nu putea a nu nutri și rezerve. Îi am în vedere mai cu seamă pe "cerchiști", care nu doar că formulaseră, prin pana unuia dintre ei, observații critice la concepția filosofică blagiană, dar găsiseră de cuviință a adresa scrisoarea întemeietoare a grupării lor nu lui Blaga, ci lui E. Lovinescu. Tinere personalități admirabile, însă care vădeau, în ciuda respectului față de marele lor dascăl, o explicabilă tendință de emancipare... Deloc reținut în momentele petrecute împreună, lui Blaga îi făcea plăcere să povestească felurite întîmplări din viața sa ce mi se înfățișa feerică, neomițînd tinerețea, perioadele petrecute peste hotare, relațiile cu "oamenii mari" ai trecutului, de la Vlahuță, întîlnit aproape de sfîrșitul acestuia ("era un om clădit în întregime pe etic"), pînă la Iorga ("vanitos, intratabil"), Arghezi (vă va surprinde poate: "cel mai mare artist al verbului românesc"), Adrian Maniu ("în poezie le cam nimerește"), V. Voiculescu ("un poet religios de seamă"), E. Lovinescu ("un critic interesant, dar oarecum limitat prin estetic, fără un fundament filosofic solid"), Camil Petrescu ("un Mitică la pătrat") etc. Își amintea cu o vădită satisfacție și de convorbirile ce le avusese cu regele Carol al II-lea, care-l prețuia. Nu aborda fătîș chestiunile politicești. Însă, mai cu seamă pe stradă, îi scăpau mărturii în măsură a-i trăda apăsătoarea stare de spirit indusă de situația anilor '50. "Ascult știrile de la radio Londra, pînă adorm pe ele". "Ce-a vrut să spună Călinescu la sfîrșitul articolului său din **Contemporanul**, după vizita făcută la Lancrăm: «Dar toate porțile erau închise»? Nu cumva era «închisă» și vorba sa?". Și mai cu seamă: "Lucrurile se vor schimba, fără îndoială, în țară. Dar s-ar prea putea ca această schimbare să vină peste viețile noastre". Aparent calm, cu o alură majestuoasă a mișcărilor, ce-mi evocau, repet, mișcarea unei figuri statuare însuflețite, Blaga avea aerul a nu lua prea mult în seamă urgia comunistă, cu privirile ațintite spre viitor. Într-un fel special, dădea dovadă de realism. Am aflat astfel că scria proză autobiografică ("cititorii mei vor afla ceea ce nu le pot spune în prezent") și că-și pune în ordine o serie de texte dispartate, în vederea publicării lor în volum. Relegat moralmente, scos din viața literară și universitară, ofensat, părea a pluti peste mizeriile contemporaneității, cu stoicismul unui filosof apt a-și regla propria existență. Își resorbea inevitabila durere cu o exemplară tărie.

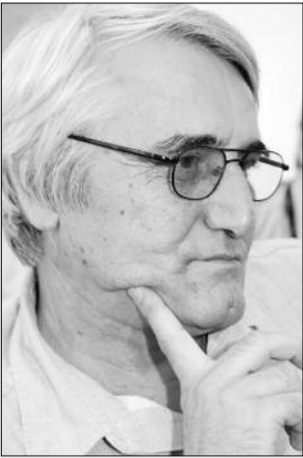
Și acum o latură cu deosebire tulburătoare a

relației pe care am avut-o cu Blaga: atenția caldă, așa zice parentală pe care înțelegea a o acorda neînsemnatului tînr ce eram în preajma sa. Mă asculta cu atenție cînd îmi luam curajul (Doamne, cum?) a-i vorbi despre frămîntările mele cele mai intime, de la dificultățile scrisului la cele de adaptare la lume, neexcluzînd pătîmirile eroticești. Nimic din ce era omenesc nu rămînea nespuse între noi, ca-ntr-un confesional, așa încît în tot ce mi se părea înnegurat, decepționant, blocat apărea lumina unei înțelegeri expiatoare. Simțeam, difuz, că există puncte de reper în marasmul ce ne înconjură, că sîntem în măsură a năzui la o perspectivă răscurpărătoare, oricît de îndepărtată. Există o salvare, părea a sugera mereu glasul molcom, cu timbrul ușor subțiat, al lui Blaga, indiferent despre ce ar fi vorbit. Și n-au lipsit nici intervențiile concrete, emoționante. Cînd, la un moment dat, am ajuns amenințat de serviciul militar pentru care nu eram tocmai potrivit, autorul **Poemelor luminii** a ținut să-mi dea cîteva sfaturi care mi-au fost de mare ajutor. Într-o bună zi, m-am pomenit exmatriculat și din facultatea de la Cluj, pentru cîteva absențe la orele (indigerabile) de marxism-leninism. Cu acel prilej, Blaga a făcut un gest de mare omenie: o vizită la Universitate pentru a-l întîlni pe, temutul pe atunci, decan al meu, Iosif Pervain, pe care l-a înduplecat să anuleze aspra măsură. Astfel mi-a salvat situația. Și cum așa putea uita comportarea autorului **Nebănuitelor trepte**, cînd mi-am terminat facultatea? Doream cu ardoare să rămîn în Cluj. Importantul burg imperial aureolat de romantismul vîrstei, reprezenta pentru mine un vis, ce să-i faci! În anul penultim, primisem un premiu întîi pe țară (iată că mă laud: singurul premiu din 1957 de care beneficiase Clujul universitar) și eram unicul din anul meu de studii care începuse a publica într-o revistă literară, **Steaua** (însemna ceva pe atunci!), dar nici profesorii mei, nici steliștii nu mi-au dat nicio atenție. Blaga s-a dovedit singurul care s-a lansat într-un șir de demersuri pentru a mă sprijini. A contactat cu acest scop cîțiva universitari prestigioși (e drept, de la alte facultăți decît filologia, unde se pare că nu se bucura de o mare simpatie!) și m-a recomandat, în două calde scrisori, lui Tudor Vianu și lui Alexandru Jebeleanu (redactor-șef al revistei timișorene **Scrisul bănățean**). Ambele scrisori au fost între timp publicate. Explicabil însă, în condițiile dure de atunci, totul a fost în zadar. Imaginea insului egocentric, rece, insensibil la nevoile apropielului, alimentată și ea în bună măsură de cîțiva dintre foștii săi studenți pe care i-am amintit, se cuvina așadar și ea energic corijată. Blaga mi-a dovedit cu prisosință că nu e nici taciturnul de vocație și nici egolatrul inuman, acreditat, mai mult sau mai puțin explicit, de către unele condeie...

Vă interesează raporturile lui Blaga cu scriitorii în vogă din "deceniul proletcultist". Atitudinea infamă a lui Beniuc, care a găsit cu cale a-l caricaturiza pe marele predecesor ostracizat, fără drept de replică, în paginile unui roman, se cunoaște. Raporturile din proximitate, cu literații din jurul revistei **Steaua**, am impresia că sînt încă suficient de confuze. Departele de-a fi fost idilice, așa cum s-a străduit a le prezenta poetul Aurel Rău, adjunctul lui A. E. Baconsky la conducerea periodicului și succesorul acestuia, din 1958, ele reflectă o doză de reavoință din partea mai tinerilor condeieri, exponenți, fie și cu o anume tendință, lăudabilă, de emancipare de sub tutela ideologică, ai canonului oficial. Ce vreau să zic? S-a produs o stare... concurențială între scriitorul pus pe o linie moartă și reprezentanții, orice s-ar zice, ai "literaturii noi". Incidentul oribil, relatat de I. D. Sîrbu, cînd Baconsky, aflat pe valul realismului socialist, l-a sfidat pe stradă pe Blaga printr-un gest obscen, e

(continuare în pag. 5)

**Nu voi uita
niciodată
tulburarea
fericitoare ce
m-a cuprins
cînd l-am zărit
urcînd cu
lentoare scările,
de parcă o
statuie ar fi
început a
umbla. Cu un
gest natural,
Blaga m-a
pofțit într-o
odaie care s-a
făcut
dintr-odată
luminoasă
(lumina venea
neîndoielnic din
ființa sa),
ascultîndu-mă
benevolent,
punîndu-mi
cîteva întrebări,
invitîndu-mă în
cele din urmă
să-l mai caut.
Mă simțeam
într-al nouălea
cer.**

Cronica întârziată

Între lirism și satiră

Rareori, prozatorii contemporani cu fibră realistă preferă să pună față în față lumea comunistă și lumea post-comunistă (în tranziție prelungită), privindu-le cu același ochi critic, sub imperativul principiilor morale trădate sau deturnate. Silvia Beldiman se încumetă să exploreze în al treilea roman al său lumile opuse, prin segmente ilustrative, pornind de la o dramă sentimentală, datată istoric prin mișcarea revoluționară din decembrie 1989. Cu acțiunea plasată într-un oraș provincial oarecare (modelat, probabil, după Orăștia autoarei), *Sophia* (Ed. Brumar, 2012) se deschide cu o scenă detaliată caricatural petrecută la o benzinărie, sancționată ca atare de vocea interioară a personajului-narator: „Acceptăm orice, exersăm umilința la scară națională și ce mai prostituție morală practicăm, pentru a cultiva relații”. În plină scenă de moravuri, însă, prozatoarea glisează spre lirismul dens care augmentează expresivitatea frazării: „Se ivea de după coama dealului o lună enormă, ireală. Priveam fascinată, fără nici un gând, ruptă de lume. Plutea întreagă, cerc de lumină deasupra pădurii, privind uimită spre întunericul de jos. Sus lumina, jos umbre...Doamne, ce potop de frumusețe arunci, Tu, peste lume!”. Altă secvență relatată în registru satiric, desprinsă din mediul școlar, vine să completeze imaginea sumară a „epocii” comuniste, dominată de „băltoaca imorală”.

Simbioza dintre lirism și criticismul de factură morală devine posibilă prin asumarea subiectivă a tramei din unghiul naratorului care coincide cu personajul central. Cu atât mai mult cu cât personajul-narator este feminin, pe numele său – divulgat în întregime spre finele romanului – Maria Dian. Ea ilustrează deopotrivă în ficțiune fragilitatea feminină și forța morală care îi întreține sentimentul iubirii, în pofida nedreptăților întâlnite la tot pasul în viața socială și profesională. După moartea tragică a soțului ei Filip în timpul mișcării revoluționare de la

Timișoara, Maria își canalizează întreaga iubire spre fiica lor, Sophia (un nume evident căutat), ajunsă și ea, pe urmele tatălui, studentă în orașul emblematic. Lirismul care impregnează discursul romanesc e susținut și de *poemele în proză* – eroina fiind și poetă ascunsă – inserate din loc în loc: „Dac-ar fi să nu mai fiu, ce largă ar fi lumea! Și goală. N-aș mai fi decât eu și vântul. Pustiitor și vrăjmaș. Ar șterge cu aripa lui și stelele cerului ce le-ai aprins pentru mine, ar întoarce-napoi apele învolburate, din cascade-abisale, măcel de petale de flori de câmp ar zbura haotic în univers și țipăt de mierlă neagră ar însoți răzlețe umbre rătăcite pe pământ, pentru că nimeni, niciodată, n-o să-mi mai știe arăta splendoarea lunii și bucuria răsăritului de soare”.

Sophia este, fundamental, un roman de dragoste, încărcat sentimental uneori, pe temeiul subiectivității naratoriale, până la limita patetismului desuet. Pe măsură ce fiica sa se împlinește, ca pictoriță talentată, rănile iubirii pierdute ale Mariei se cicatrizează. Dragostea maternă este treptat complinită de iubirea față de frumusețea naturală a vieții care-i permite eroinei să-și salveze ființa morală pe fundalul societății de tranziție respingătoare. Ajunsă la Paris, Sophia se îndrăgostește de un francez de stirpe nobilă, în timp ce mama ei își „încheie conturile cu trecutul” și se simte atrasă de universitarul timișorean Paul – „despre care se spune că seamănă mult cu Filip”. Într-un final precipitat, impregnat de senzațional, Maria participă la nunta Sophiei cu tânărul conte de Naumur, fiul ilegitim al prietenei pierdute, Gloria, divulgată la revoluție ca informatoare a Securității.

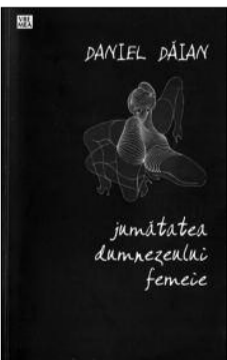
Fără priză prea mare la faptul real – transformat în discurs -, prozatoarea insistă cu bunăștiință asupra vieții interioare a personajului central rezonator într-o serie de aparturi și monologuri în surdină („comentam în gând”, cu propria expresie). Devierea subiectului în melodramă este evitată prin accentele apășate de

satiră socială. Cultivând exercițiul sincerității, eroina cu structură romantică apare șocată de arivismul din jur și trădarea idealurilor, cum se exprimă într-unul din dialogurile cu substrat etic purtate cu Sophia: „Sunt sinceră cu mine. Unde dracu’ vrei să mă așez când, în timp ce eu flutur drapelul moralității, alții iau scame de pe umeri politici și li se umflă cefele ca și când ar fi injectați cu silicon, eu am refuzat și pentru tine titlul „de urmaș” și alții și-l cumpără cu nerușinare, chiar dacă n-au auzit nici un glonț suierându-le pe la ureche...” etc. Trădarea crezului de iubire autentică, în toate dimensiunile ei (conjugală, maternă, filială, amicală, față de elevi etc.) este resimțită acut de profesoara Maria, nevoită să conviețuiască alături de „agramați, parveniți și farisei (care) se îmbulzeau seara pe ecrane, gomoși, importanți, cu atitudine, adică infatuați și cu un veșnic surâs obraznic și cinic pe obrazul bine hrănit, clamând iubirea de țară și grija pentru binele poporului, într-un registru caragialian de primă mână”.

Căutând „fața frumoasă a lumii”, Maria o redescoperă în perimetrul rural al strămoșilor („din partea aceea a lumii cu oameni simpli și neînduplecați, aprigi la lucru și iscusiți la minte”), chiar dacă și aici contaminată de viciele societății capitaliste. Într-una dintre secvențele cele mai expresive ale romanului, viața satului contemporan este văzută ca un „spectacol tragi-comic de teatru popular”, cu protagoniști precum mătușa Veta, Solomia, Niculae ș.a. Dar Silvia Beldiman a depășit proba citadinismului, evadând din universul rural conturat cu precădere în romanele anterioare, *Lucarna* și *Pusta*. În *Sophia* reușește să combine lirismul cu realismul critic, în doze cumpănite și manieră personală. Rezultă un discurs epic echilibrat, datorită reliefului etic al personajului-narator a cărui configurație spirituală pare contrasă din tradiția lumii lui Ioan Slavici.

Prozatoarea insistă cu bunăștiință asupra vieții interioare a personajului central rezonator într-o serie de aparturi și monologuri în surdină. Devierea subiectului în melodramă este evitată prin accentele apășate de satiră socială.

Pariul poetului iconoclast este de a consolida un discurs ezoteric ca modalitate de salvagardare din absurdul existențial, dar și procedură inițiativă de regăsire a sinelui.

critice

Numărându-se printre poeții care nu se grăbesc defel să treacă pragul editorial, Daniel Dăian debutează la 33 de ani (dantescul *mezzo del cammin!*) cu două volume simultane, de poezie (*Arbori de cristal*) și proză eseistică (*Reflexii din temnița ingerilor*). Indecizia alegerii genului proxim se perpetuează în anii următori, când publică și o piesă de teatru, *Ultimul Dumnezeu* (2013). Dar prioritară rămâne aptitudinea poetică, concretizată în cărțile publicate în ritm vertiginos: *Țipătul rotund* (Grinta, 2012), *Jurnalul celor patruzeci și patru de minute de când sunt viu* (Rovimed Publishers, 2013) și *Jumătatea Dumnezeului femeie* (Vremea, 2013).

Volumul din urmă cuprinde, în fapt, un singur poem amplu, alcătuit din secvențe astfel sudate încât nu lasă loc îndoielii asupra forței de omogenizare stilistico-tematică a poetului. Avea dreptate Aurel Pantea – în scurta, dar cuprinzătoare prefață – să-l considere „un produs abstruz al întâlnirilor dintre două vârste ale poetului: avangardismul și postmodernismul”. Aș spune chiar că prima impresie lăsată de poezia lui Daniel Dăian este a unui ucenic întârziat la școala Grupului suprarealist de la mijlocul veacului trecut (Gellu Naum, Gherasim Luca și ceilalți), asimilând, însă, atributele poeticii postmoderne. Dealtfel influența directă a optzecistului Aurel Pantea se întrevede din negativismul și scepticismul afișate de tânărul poet sau din percepția „nimicului” (sau „nimeniului”), derivat pare că din *Nimicitorul* acestuia.

Dincolo de verbalizările forțate cu efecte de redundanță („te-am renunțat de înălțimea”, „făptura(...) mă acuză de oameni”, „le-a început frica printre riduri”, „sângele transfuzat pe curat”, „ne delapidăm facial mamele”, „ne-am întâmplat încă o dată toate fricile”), meritorie

Tendința suprarealistă

este tendința poetului de restructurare a sintaxei poetice închistate. Sunt de reținut serii întregi de sintagme revigorante, de nouitate metaforică, produse ale imaginației neîngrădite, uneori printr-un joc lexical de rezonanță soresciană: „alergi în cușcă leul care ți-a mai rămas în suflet/ zdrobești cu furie aerul dintre degete”; „poemul acesta/ este doar un strop din oceanul pe care îl construiesc”; „tu acopereai cu îmbrățișarea ta restul odihnit al lumii/ de atunci arborii au început să plângă frunze”; „și nu toate drumurile duc la roma/ doar figurile de stil/ figurile de apă”; „sunt mai înalt decât umbra mea/ și am învățat să înot printre alții mai puțin umbre”; „arborii au început să plângă frunze”; „gândurile feciorești ale arborilor de cuvânt” etc.

În spirit neo-avangardist, poetul contemporan uzează de libertatea asociativă nelimitată, cultivă bizareria și ilogismul. Contestă, în fond, limitarea realului și separarea maniheistă a frumosului de urât sau a binelui de rău. Modul său specific de rostire poetică constă în combinarea fragmentelor din cotidian cu imagini furnizate de viața interioară bogată. Relațiile potențiale dintre lumea obiectuală și trăire par nutrite după preceptul lui André Breton al *automatismului psihic pur*. În asemenea circumstanțe, este reafirmată opțiunea pentru real: „realitatea este cea mai frumoasă femeie din lume/ mai ales când i se închină un munte/ sau adâncimea unei respirații/ pentru că nu toate lucrurile sunt în mod egal oferite/ ca un pășit la limita echilibrului/ nu tot ce zboară a fost la un moment pasăre/ o cădere în gol este un alt fel de zbor”. Renegând formele definitive ale poetizării universului („bunul simț al unei metafore”, „bunul gust al unei imagini”, „obișnuitul”), poetul obsedat de propria identitate nu se încrede decât în cunoașterea senzorială: „imi aud încă respirația cum gâlgăie prin vene/ aud/ văd,

simt...”

În cheia sa ascunsă prin ludism și ironie, *Jumătatea Dumnezeului femeie* poate fi citit ca un poem de dragoste – a se vedea și dedicația: „Poem pentru MI” – în care sentimentul apare relativizat prin imagini contrastante sau imaginar ce contrariază: „și spun femeie nu din cauza poemului/ ele sunt cele mai licitate opere dintr-o istorie întreagă/ de săbii/ în ele s-au aprins cele mai multe conflicte pentru pace/ dintr-o revelație completă de războaie/ derulate în cartea vietăților mai puțin norocoase/ de cimitire civile/ realitatea este că singurul gen care contează cu adevărat/ în orice poezie aș scrie/ este nota MI”. Dar elogiul răsturnat al femeii iubite este proiectat pe fundalul viziunii despre relativitate și provizorat ontic, întrucât dragostea este condiționată de moarte: „ieri/ mi-am băut femeia preferată/ dar nu îmi aduc aminte/ din care parte sigură aș putea să scriu mai bine/ despre frumusețea sânilor/ scurși printre îmbrățișări burgheze/ ca o extremă simplă îngrădită pe cerul gurii/ ca un manual de omorâri la ore fixe/ întretimpul mi-a devenit singura unitate de măsurat / moartea”. Pariul poetului iconoclast este de a consolida un discurs ezoteric ca modalitate de salvagardare din absurdul existențial, dar și procedură inițiativă de regăsire a sinelui („nevoia mea nu este de ei/ ci de propria identitate/ am nevoie de mine”). Se poate spune că în poezia lui Dăian presiunea absurdului, alienarea cotidiană alterează comunicarea liniară, generând dezarticularea limbajului poetic.

Jumătatea Dumnezeului femeie prinde contur ca text poetic cu statut experimental pe filieră suprarealistă, paradoxal, bine articulat, în dezordinea sa imagistică. Dar poate reprezenta și un drum îngustat pentru un poet precum Daniel Dăian cu multiple disponibilități expresive, probate mai cu seamă în celelalte volume.

Mai curînd un zeu

(urmare din pag. 3)

multgrăitor. În repetate rînduri, foarte ambițiosul autor al **Fluxului memoriei** îmi spunea că "poezia nouă" (*id est* cea a condeiului propriu) trebuie să se debaraseze de fantasmale metafizicii și că în niciun caz nu se va mai putea scrie vreodată despre îngerii. Aluziile la Blaga erau vădite, revenind aidoma unui laitmotiv. Răspîndindu-se vestea întîlnirilor mele cu acesta, împrejurarea nu putea decît a-i indispupe pe steliști. Aprecierile favorabile din partea poetului marginalizat, după cum mi-am dat seama, departe de-a mă avantaja, au ajuns a alcătui pentru mine un handicap. **Steaua** n-a întîrziat a publica o notă veninoasă, în 1956 sau 1957 (oare a luat-o în seamă pînă acum vreo cercetare?), în care sînt vizați atît Blaga cît și subsemnatul, primul avînd postura unui maestru îmbătrînit, "depășit", enervant, care se înconjoară de tineri fără nicio valoare, cărora le acordă un credit exorbitant, din teama de-a nu rămîne cu desăvîrșire uitat. Ce ziceți, domnule Rău, de acest text apărut sub pseudonim? Iar cînd a văzut lumina tiparului cartea lui Blaga, **Tălmăcirii din lirica universală**, ce s-a întîmplat? Unul dintre redactorii **Stelei**, poetul Aurel Gurghianu, mi-a cerut să-i fac o recenzie (*nota bene*: o simplă recenzie, iar nu o cronică), adăugînd cu un surîs ironic: „dacă tot ești prieten cu Blaga...!”. Numai că... în comentariul meu, fără să mi se ceară consimțămîntul, s-au ivit cuvinte muștrătoare la adresa lui Blaga. I-am explicat acestuia isprava steliștilor. A zîmbit ironic la rîndu-i, declarînd că nu se miră prea mult: "Ce vrei, Baconsky și alții ca el sînt obișnuiți cu un standard de viață, nu pot risca nimic!". Să precizez că în acele vremuri de trai foarte sărăcăcios, scriitorii obedienți dobîndeau venituri considerabile, alcătuiind o categorie privilegiată, după modelul sovietic. A. E. Baconsky, ca și Petru Dumitriu (modelul bucureștean al bardului clujean, cu care emula acesta), își îngăduiau, în virtutea lor, a cumpăra mobile scumpe și picturi de valoare de la "foștii" scăpătați...

Un episod aparte al vieții lui Blaga, în etapa sa crepusculară: conferința intitulată **Întîlniri cu Goethe**, pe care a ținut-o în primăvara anului 1957, într-o sală de festivități a Bibliotecii universitare. Afișele, puține și de format modest, care o vesteau pe zidurile Clujului au provocat senzație. După atîția ani de tăcere impusă, în care fusese arătat cu degetul de propagandiștii partidului unic ca exponent al putrefactei culturi burghezo-moșierești, iată că i se dădea cuvîntul marelui interzis. Era un eveniment. Sala s-a dovedit total neîncăpătoare. Veniseră multe sute de oameni de toate vîrstele, mai ales tineri care ajunseseră să stea și afară, pe culoare și pe scări. Eu, care-mi luasem precauția de a sosi cu o oră și jumătate înainte de cea anunțată, mă așezasem, cu o bucurie copilărească, în primul rînd de scaune. În curînd mi s-au alăturat pe același rînd cîțiva universitari simandicoși, între care profesorul meu, Mircea Zăciu, surprins pesemne de-a mă găsi în acel loc, aruncîndu-mi o privire oblică, circumspectă. Îndată după apariția lui Blaga, care s-a urcat la pupitru, a intrat o altă figură fabuloasă a Clujului, Ion Agârbiceanu. Hirsut, corpulent, cu ceva noduros în făptura-i popesc-patriarhală, a fost pofțit alături de vorbitor. Cu toate că presiunea crescîndă a celor ce n-au încăput în sală a determinat pe cineva dintre organizatori să anunțe că Blaga își va repeta alocuțiunea la altă dată, bineînțeles că acest lucru nu s-a mai întîmplat. Entuziasmul pe care l-a produs ieșirea sa în public, constituia un semnal suficient pentru autorități pentru a-l pune din nou între parantezele ideologice în care a rămas pînă la moarte.

Ultima mea întîlnire cu Blaga s-a petrecut în vara anului 1959, la locuința acestuia. Era o zi fastuoasă, cu un cer de un albastru senzual și totodată cu o nuanță rece, septentrională. Un cer evocînd cumva viziunea blagiană a verilor transilvane, de-o ardere moale, ca un cadru al unui Eros nelumesc. Blaga mi-a vorbit apăsător despre faptul că se pensionase de curînd și că grija sa de căpetenie era atunci să-și organizeze "viața de pensionar". La rîndul meu, i-am împărtășit dezamăgirea mea dureroasă de-a nu fi căpătat un serviciu, la un an după isprăvirea studiilor. În plus, imposibilitatea de-a mai apărea în publicistică, după ce devenisem obiectul unor alte "demascări", semnate de nume grele ale criticii aservite partidului, precum Ov. S. Crohmălniceanu, Silviu Iosifescu, Georgeta Horodincă. Autori care mă caracterizau nu altfel decît ca un poet mistic, de soi burghez, exponent al unei "critici de salon". Ce mai încoace-încolo, o primejdie în continuare. Ceva aidoma unuia suferind de-o boală contagioasă, care trebuie izolat. Descumpănit, nu știam ce-ar mai fi de făcut. Atunci Blaga, reluînd cuvintele spre a mi se întipări în memorie, mi-a dat ultimul său îndemn, cu iz mioritic, cît să-mi ajungă pe viață: "Întarcă-te, Grigurcule!". Chiar așa: "Întarcă-te, Grigurcule!". Premonitor, cu privirile dense, trecînd dincolo de lucruri... Nimic din înfățișarea și din tonul poetului din fața mea nu trăda boala fatală ce avea să se manifeste peste cîteva luni. Îl priveam, îl ascultam cu aceeași evlavie ca la cea dintîi dintre întîlnirile noastre. Era ființa providențială a tinereții mele. Era cel mai de seamă creator pe care mi-a fost dat a-l cunoaște vreodată, în carne și oase. Un Goethe al românilor, cum, pe bună dreptate, a fost caracterizat. Ca să spun adevărul adevărat: îl simțeam mai curînd un zeu decît un om.

Ea e suma unor foarte frumoase porunci

Pe cruciulița purtată la piept, *ea* este răstignită
Și bătută în cuiele cele mai lungi,
Crucificată e mai frumoasă, dar adormită
Este a unsprezecea dintre porunci.

Cu viața pe moarte *ea* calcă pe viață
Prea lung catafalc pe loc dezvelit,
De-un giulgiu subțire ce spre dimineață
Mormântul cu trudă l-a învelit.

Hoitul străluce precum plita încinsă
Iobag al durerii îl trag eu la plug,
Bârna o ară, dar în palma întinsă
Mai bat două cuie prin viclesug.

Ziua din noapte se face mai noapte
Tămpla-mi lovește, cutremură stânci,

Scândura fierbe sfășiată de șoapte
A căta e oare dintre porunci?

Nimic nu mai are din chip omenesc
Splendoarea minunii excită stihia,
Ieslea o aprinde și-n văpaie zăresc
Petala din părul noii *Maria*.

Toată-i *isusă*, regină și sclavă,
Seceră lanul în suspine prelungi,
Porunci se aud din ceruri, cu slavă,
A unsprezecea este dintre porunci!

Pe cruciulița de la gât îmi e drag
răstignită
Și bătută în cuiele cele mai lungi,
Crucificată e mai *fecioară*, dar adormită

Este suma unor foarte frumoase porunci.

Pe drumul Damascului

Zorii își deschideau geana de sânge.
Cu pașii grei de tristețe
părăseam pătina fericire -
îmbieri de ispită îmi cercetară
simțurile argiloase.

Cu surâsul îngâmăfării pe buze
luam cu împrumut înțelepciune,
să-mi ostenesc neodihnitele drumuri.

Depart, steaua Adevărului
fulguia raze de taină,
zugrăvea icoane de farmec.

CEL-VECHI-DE-ZILE astepta.
Cu iscodiri fecunde
îmi desfăcu lumina minții,
pacea inimii,
liniștea sfântă,
bucuria.

Maternitate

Mama ne scâlta în frumusețe,
cu lacrimile ei ne miruia
și ne arăta lumii
ca pe șapte lumini

Mama se scâlta în frumusețe!
când se arăta lumii
lumea întreba

Mi-e teamă c-am să uit să te mai chem,
Acum, când bate-n geam o nouă primăvară.
Îmi pare tot mai des că este un blestem
Care, deși nu vreau, începe să mă doară.

Te simt tot mai departe și rece ca o stîncă
Pe care, chiar de-i soare, sălășluiesc zăpezi.
Se căsca între noi o liniște adîncă
Și-o ceață tot mai densă, prin care nu mă vezi.

de unde atîta frumusețe ?
de la cele șapte lumini,
zicea.

O cântare a prădătorilor

Noi plecăm la război, ta, ta, pac, pac
noi suntem oameni și trebuie să
ucidem
în lupta grea cu teroriștii
ce ne terorizează cu dreptul lor
de a fi, și ei, oameni !

Noi suntem oameni clasa întâi, pac,
pac,
deci hai la război să bem sânge din hârca
morții, sânge de om să bem la primul fel
de mâncare, iar ca udătură să tragem
câte o stacană de petrol, pentru
combustia
noastră internă, pentru apărarea
drepturilor
omului, pentru democrație, ta, ta,
pac, pac!

Noi, oamenii prima-întâia avem
această
misiune sacră!
God bless! God bless!

Roman Forai

*Mama ne scâlta
în frumusețe,*

*cu lacrimile
ei ne miruia*

și ne arăta lumii

*ca pe șapte
lumini*

Daniela Păun

De Primăvară

Mai rătăcesc pe străzi și scot din
amintire
Momentele în care ne mai vorbeam
de noi,
Dar când apare-n ochi o lacrimă
subțire
Pricep că, fără voie, le-am împărțit la
doi.

Se simte primăvara, iar florile de măr
Stau să pocnească-n muguri, să rădă
iar în soare...
Eu încă mai aștept să mi le prinzi în
păr,
Să ne lăsăm vrăjiți de pomii plini de
floare.

Vlad A. Gheorghiu

Vlad A. Gheorghiu s-a născut în anul 1992 la Piatra Neamț, actualmente este student la Litere la Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași. Debut în presa literară: în revista "Tribuna", în anul 2011, cu o prezentare semnată de Ion Mureșan. În 2013 debutează cu volumul "fratele mut. la nord apa e curată" (editura Paralela 45), nominalizat la "Premiul Mihai Eminescu".

boys in the band

cineva crăpase cerul și
bucăți mari bleu cădeau și se
spărgeau de ciment
în agonie
copiii se bucurau
luau bucăți de cer
se băteau cu ele puneau
cerul momeală în capcane
de șoareci și așteptau
ceva cu ochii
ațintiți
la un arc
ruginit. cu unchiul
dorian pe
malul bălții
puneam hey jude în cârlig
și dădeam
la
pește.

rave

am căzut dintr-o greșeală
fericită
într-un ocean disco
80s to 90s
& valurile se mișcă
după wave-ul de la
winamp pe
psichosocial &
trimis captiv într-un tramvai
de nefamiliști cu
direcția Tătărași
amenințat cu un cuțit de
un student la
telecomunicații
- îi trebuie bani pentru lapte praf
gagică-sa a născut în c8 o
fată (să-i trăiască!) -
& fiecare stâlp curge grav ca
apa sub duș
sub privirile bătrânilor paznici

de la Ateneu &
în spatele tramvaiului
mozolesc o poeză de
la litere și-i fur
textele de la
jartieră.

mașina roșie

*down by the river
in the good old car*

aveam o vârstă ne semnificativă
în mașina roșie a tatălui meu
mergeam spre mare și simulam din
zece în zece minute o
senzație de greață

și coboram
doar ca să-i
culeg mamei flori de pe
marginea
drumului.
când am ajuns la constanța
pierduserăm trei zile pe drum dar
aveam mașina
plină de flori.
mama era tare fericită.

kevlar

pădurea mă strânge ca
o vestă kevlar
nu mai am cască nici
ploscă nici
gloanțe așa că fac
stretching la marginea
prăpastiei
pe deal arde o casă
iar eu le dau
localnicilor
în continuare
să bea.

când toate magazinele sunt închise

**n-a ști nimeni că m-am dus,
numa m-or vedea că nu-s**

prea departe de vibrații când
trec prin foc deschis
desculț prin
câmpia cu ace de sticlă
pe unde alerg

tot ce-ți spun cade și mă
lovește peste picioare
ca o piatră de moară în fața
ta sunt un țigan care încearcă
să vândă un Toulouse Lautrec
unui kamikaze palestinian
într-o piață din
Ankara.

23 dec. îmi trebuie o pereche de bețe

știi sigur că va veni ziua
când voi regreta că nu am
apucat să te sun de la
un telefon cu fise că
nu am învățat să cânt la
tobe că
nu am apucat să merg cu
tine departe pe apă.
stau în camera mea și-ți scriu cum
nu am mai scris niciodată
anonimatul citadin mă îmbracă
asemeni unei mantii
printre stâlpi fără lumină mă
proclam rege nimic
nu mă perturbă să fiu absolut
tot ce vreau
stau singur pe întuneric într-o
cameră ce odată a fost a
mea și mă gândesc că am
uitat
să-ți spun că dacă încerci să
mergi pe apă fă
bine și ia-ți
pantofii cei
comozi.

inhaler

viață cu dâre lungi de
ceva indescifrabil dimineața
cu un gust amar
că
n-am avut niciodată o gagică
tatuată
playmate sado
maso măcar
am stat singur
sub cantul ușii și am numărat
rotațiile mașinii de spălat
(are 4000)
întins pe spate lângă mașină
preiau trepidațiile
aproape erotic
și mă
răsfăț
transpirat pe gresie
ca în ziua când am făcut
o căpiță de triciclete
și le-am dat foc
citind ginsberg
pe-un scaun de nuc
moștenit de la
taică-meu.

domestic

"nu pune degetul pe
buza câinii de cafea!"

de ce nu l-aș pune e
același deget pe care l-ai ros de

atâtea ori până la capăt și
care de fiecare dată a

crescut mai mare și
mai vânjos e

același deget cu
care îți apăsam ochii până

simțeau că pocnesc și după
îl luai și îl desfătați cu

mușcăături complexe
e același deget cu care ți-am

strivit gâtul până am intrat amândoi
în nirvana e

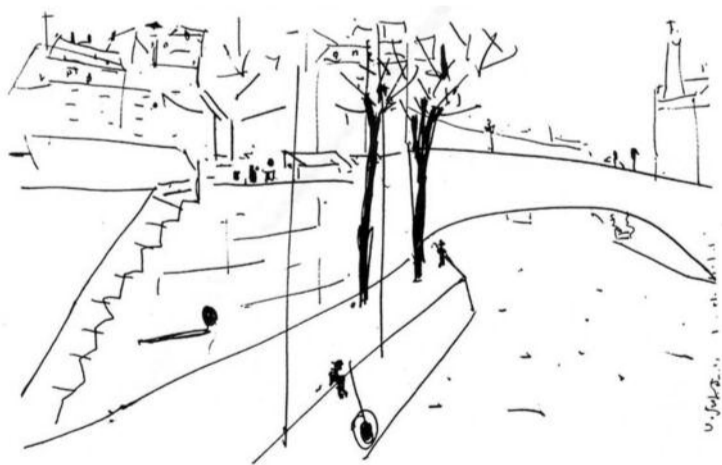
același deget cu care îți măсор
acum pielea și mi-o imaginez

desfășurată peste palatul culturii.

de ce nu pot să

ideea asta schimbă
viața
cuiva
zilnic
înveți să nu aștepti
nimic și doar legat la
ochi
la mâini
mai întorci oceanul pe
dos
din vârful vulcanului
saluți și te arunci
înapoi către
celălalt capăt al
chibritului.

*stau singur pe
întuneric într-o
cameră ce odată
a fost a
mea și mă
gândesc că am
uitat
să-ți spun că
dacă încerci să
mergi pe apă fă
bine și ia-ți
pantofii cei
comozi.*

Cu o mână uscată

... am scris răspunsul
la întrebările incriminatoare
ale Stăpînului meu
își începu Scribul
testamentul

Poem minim

cuvîntul Scribului
către Stăpînul său –
sabie cu două tăişuri
(auzit numai în nopți cu lună nouă)

Mereu

Înțelept(ul) și Scrib(ul)
salturile în gol ale viperei negricioase
cîinele amușinînd fărîmăturile
adulmecînd oscioarele scăpate
sub masa stăpînului
și mereu mai presus Poetul
mereu descîntînd cuvîntul murmurînd
cum gînguritul din gușa lucioasă
a porumbelului

Un pas mai mult

gîndi că totuși
putea fi mai fericit
așezat gol pe lemn
decît plimbîndu-se liber
în nisipul sticlos
al unui tărîm incert

Spune tot

Spune tot,
Despre iepurașul mort într-o cizmă sub pat în
copilărie,
Când ai dormit două zile și două nopți și l-ai
uitat.
Spune tot ce-a urmat.
Vreau să mor în acest fel uitat, spune celălalt,
Mama în bucătăria de vară, tata la câmp,
Fratele mai mic mă privește curios în pat.
Două zile și două nopți am dormit și am văzut
puterea lui.
Spaima furnicilor și albul revărsat din iepuraș
pe drumul lor a ajuns până la mine.
De sub pat,
Fire de păr, șuierînd, creșteau temperatura,
dilatau lemnul,
Crenguțe de brad pe un fir de apă bolborosind
încet,
Pe sub piept. Acolo a fost boala.
Pesemne, iepurașul se strecurase la mine
dintr-un munte rigid,
Cu pietre calde în jur. Luna. Toți vor trăi
plăcut.
Atunci,
Eu mă trezesc la o conștiință și mai mărunță,
Și mai puternică.
Conștiința la sânge,
Viața la sânge într-o mulțime de celule ale
celuilalt și mai puternic,
Pe care îl port. De unde știu asta?
Celulele lui sparg codurile atîtor științe ale
naturii mele întunecate,

Câteodată tremură ca frunza acolo,
Câteodată pasc liniștite ca vitele pe pajști,
Câteodată se ascund în nara unui alt animal
furibund,
Am probleme cu respirația. De fapt,
Ăsta-i celălalt. Cel mare și rigid.
El spune că noaptea îmi va aduce tot ce nu
vreau eu,
Iar eu îl ascult supus.
Cum mă îndepărtez de el strigă, toate sunt
altceva.
Vreau altceva, vreau altceva, strig și eu.
Și pentru asta a murit el, dușmănind această
împotrivire?
L-am simțit înțepenit demult.

se trezi însă
sfînd cu spatele
la piatra Eben-Ezer
făcînd fără să știe
un pas mai mult
pe lîngă ea

Hambarul cu amintiri

adesea
din hambarul cu amintiri
îi apare imaginea arcului
cioplit de bunicul său
din lemn de corn în pădure
atunci cînd își păzea vitele
duse la păscut
care măsura
puterile minții tînărului de-atunci
a secerii ascuțite
cu care tăia bărbat fiind
de la rădăcină tulpina grîului copt
a înțelepciunii
acum firul cu plumb al vîrstei
a înțepenit într-o cumpănă
pentru un timp
pentru cît

Bulboana

gîndi că apa lină
care i se ivi în cale
în drumul lui spre
piatra Eben Ezer
e ușor de trecut
pășii deci

Apoi au fost alte lucruri legate de maturitatea
mea rea.
Spune tot,
Spune tot despre iepurașul care a murit într-o
cizmă sub pat,
În copilărie.

Elefantul de câmpie

Acolo vine el,
Elefantul de câmpie,
Unde țevi de oțel ros de soare până la miez ies
din oraș și aleargă peste câmpuri singure,
Se îngroașă și mai mult, se ascund pe după
dealuri,
Revin și mai în formă.
Atunci câmpul devine o tablă subțire ca apa
călduță, tremură ca măduva,
Ademenește sufletul neînduplecat.
Dealurile tunse perfect cu o mașinuță dispar.
Acolo,
Oțelul plesnit al câte unei fabrici golite de
putere, cu capul plecat,
Neștiută de nimeni,
Făurește lucrurile de nimic, repetate de o mie
de ori,
Extrem de simple,
Ce nu mor.
Metalul lor miroase a frică, discret.
Îmi plac animalele mari care tac și se umflă
așa cum vor.
Suflătorii de aer, împăciuitori, stau tot timpul
la capăt cu niște săculețele din piele roz,
Cu obraji umflați, chirciți,
Împing aer cald și aur în sus.
Veverițe roșii ne așteaptă în copac până vine
dimineața strălucitoare,
cu ghearele înfipte în coajă.
Necoapte,
Cu oasele subțiri, animalele astea mici dispar.

Și eu?
Ca un bătrînel, care scobește înfrigorat cu un
cuțit într-o cutie de bere,
Într-o gară de câmpie,
Care-și înfige lacom dinții îngălbeniți de lună
în metalul zbârcit,
Strig, am ajuns!
Poate ar trebui să fumez ore întregi și să tac.

dar vai, o bulboană
înșelătoare din adîncurile ei
nebănuite
îi înghiți pe loc
raza ochiului nevăzător

Poemul înstelat. ars (III)

poemul înstelat deasupra mea
și legea voluptății durerii în mine –
artă poetică subînțeleasă

Gustul

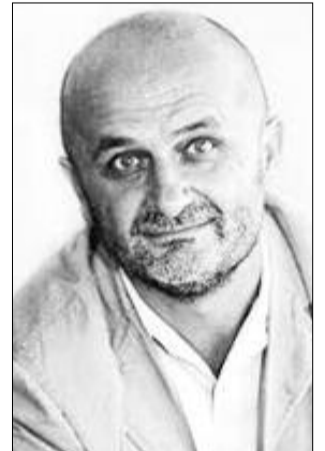
cuvintele toatele
i s-au oprit în gît
născînd un alt cer
al gurii
pipăindu-l din cînd în cînd
cu limba-i tot mai amortită
simți gustul reavăn
al unui lut neștiut

Chinezerie. Sfârșit de poem

ieșită din prosoape calde și umede
își amintea imaginea unui pumn
de marmură lucioasă din cariera de la Rusca
Țării sale.

... iar sunetul trupului ei
îndepărtat tot mai îndepărtat
precum al unei sticle pisate
sub tălpile sîngerînde
cum sîsiitul provocator al șarpelui

Constantin Iftime

Elefantul cu plămâni verzi, ca fierea,
Se dilată cel mai mult în câmpia lui perfectă și
atinge nemurirea,
Nu mai simte moartea ca celălalt.
Nu-i acrilic?
Întreb și eu ca voi, ca să mă destind.
Oare stolurile de ciori vorbitoare din cap trec
și prin el și se duc spre un alt țel,
Diferit de al meu?
Ajung într-un impas. Risc mult în privința
evidenței,
Dar vreau să vă spun tot.
Elefantul își poartă enormitatea și tot ce-i urât
într-un mod umil,
Pentru că așa vrea el.
Inteligența aceluia masacru de la maturitate,
La fel.
Nu trebuie să mă încordez ca să-l văd,
El se joacă mult fără fildesii lui dolofani și
prea scumpi, fără ciuful cozii,
Are trompa ca un ac.
Îmi scoate cu ea pistruii argintii din ochi cînd
mă uit în sus, o vezică bolnavă din păr,
Cu tot cu omuleții bătrîni și tociți care ard.

Însă,
Va rămîne golul de deasupra capului înclăștat
care mă va înălța,
Cînd îl va găsi iluminat celălalt,
Cel bun.
Inima lui de cinci ori mai mare, simplă, arde și
mai tare,

Cu o forță de-a muri incredibilă.
Asta nu vine de la oboseală?
Nu are un tată mort?
Nu vede el tot cînd se joacă încet și lăbărțat?
Degeaba elefantul picură din gene războiul
nopții cel subtil între noi. Asta-i prea puțin.
Nimic nu ne mai desparte,
Nu mai știu dacă sunt eu sau celălalt.
Deja,
Gîndesc prea aplecat,
Ca bătrînul care binecuvîntează mai departe
salamul, pâinea zilnică, berea,
Într-o gară liniștită de câmpie.
Deodată, cineva aruncă o întrebare –
Oare babele astea se gîndesc numai la
comunism?
Și iar tac.

*Eu mă trezesc la
o conștiință și
mai mărunță,*

*Și mai
puternică.*

*Conștiința la
sânge,*

*Viața la sânge
într-o mulțime
de celule ale
celuilalt și mai
puternic,*

*Pe care îl port.
De unde știu
asta?*

poesis

Mi se pare că s-a oprit vântul. S-a mai oprit însă și altcineva odată cu el. Chiar deasupra noastră s-a oprit. Încearcă să ridice capacul.

Mi-ar plăcea să fie Câine, dar nu este, deoarece el nu are mâini. Dar și dacă ar avea, n-ar veni după mine aici fiindcă îi este frică de Șchiopu. Am uitat să-i spun că Șchiopu a plecat cu olandezii și nu s-a mai întors. Se prea poate ca acum să fie el.

proza

Zice că sunt din țara lălelelor. Adică ziaristii străini. Nu știam că lălelele au o țară a lor. Înseamnă că și zambilele. Țara acestora, a zambilelor vreau să spun, se găsește chiar în țara noastră. Adică foarte aproape de Piața Matache. Dar nu sunt bune la gust. De zambile zic. Lălele n-am mâncat niciodată.

Filmistul, cel ce filmează adică, zice că pliz. Șchiopu, singurul dintre noi care înțelege, zice că-l roagă pe Coniac să-l lase să coboare în canal.

Fata care-l însoțește rămâne sus. Cu mine și Pișpirica, întrucât Șchiopul, Coniac și Țătoasa coboară după filmist. Numai că n-o să prea putem vorbi. Pentru că eu am apucat să văd la cinematograful de pe Grivița, până să se demoleze, doar două filme cu americani, iar Pișpirica numai unul, deoarece ei nu-i plac filmele. Șchiopu, care e înnebunit după ele, le-a văzut cam de zece ori pe toate. S-a ales de pe urma lor cu ușurința de a înțelege aproape tot ce vorbesc străinii. Îndeosebi atunci când vorbesc în americană, așa cum era cazul celor de acum, ceea ce mă face să cred că țara în care se găsește țara lălelelor e America. N-am apucat să-i spun bine asta Pișpiricăi că o și aud pe domnișoara reporteră că i se mai zice și Olanda. Adică țării din care este. Înseamnă că Olanda e pe undeva prin țara noastră, nu prea departe de Piața Matache, întrucât am înțeles cam tot ce ne-a spus.

Nu, zice ea, Olanda nu este o țară de aici, ci din străinătate.

Aha, mă prefac eu că înțeleg. În schimb, zice apoi, eu sunt pe jumătate. Mama s-a născut aici, fiind, ca și mamele voastre, româncă. De la ea am învățat limba.

Mamele noastre? Auzi, roșcato, tu chiar nu știi ce vorbești! Știi să vorbești, dar nu știi ce! Ai face mai bine dacă ne-ai da câte-o țigară.

Doamne, se scutură ea brusc de parcă s-ar fi curentat la fund. Era să uit, v-am adus niște ciocolată. Și-ncepe să se caute prin geantă.

Tutun, tanti, zice Pișpirica, n-ai niște tutun? Nu fumez, zice ea. N-am fumat niciodată.

Eu nu mănânc ciocolată, se strâmbă Pișpirica. N-am mâncat niciodată.

Mie îmi stă pe limbă să spun că da, am mâncat, în noaptea aceea cu americanu, neamțu, francezu sau ce-o fi fost, și aș mânca și acum. Dar dacă Pișpirica nu vrea, nu o să vreau nici eu.

Uite, zice roșcata, ia ca să-ți cumperi țigări, și-i întinde Pișpiricăi niște bani. Nu știu dacă în limba olandeză sau a noastră.

Pișpirica nu ezită să-i primească, îmbunându-se pe loc. După care o întreabă: Și o să apărem la televizor?

Da, răspunde ziarista. Atunci ia-ți banii înapoi! Nu-i vreau!

Ce? Să vadă ăia unde sunt și să mă ducă înapoi.

De cine zici? De cei de la casa de copiii.

O să apăreți, însă în Olanda, nu aici! Să mori tu?! Să mor!

Atunci e bine. Filmistul vine după câteva minute înapoi, urmat de Coniac, Țătoasa și Șchiopu. Fata aialalta, noua, adusă de Coniac în locul lui Semafor, lipsește. Nu știu dacă doar acum sau mereu, că n-am văzut-o deloc de când ne-am întors.

Taman atunci se ivește de cealaltă parte a străzii plutonierul Grămadă, care îl strigă pe Coniac spunându-i nu știu ce prin semne.

V-ați futut norocul dacă le ziceți la ăștia ce nu trebuie, ne zice Coniac printre dinți, înainte să înceapă interviurile.

O, mai gad, plescăie din buze filmistul, aprinzându-și o țigară.

Ce zice? se repede Țătoasa să-l întrebe pe Șchiopu.

Zice că...nu zice nimic, face Șchiopu pe deșteptul.

Coniac și-a pus pe el geaca de piele, lăsându-i nasturii de sus descheiați, ca să i să vadă pieptul pârșos și tatuajul de pe piept. Are buzele rujate,

Câinele de zăpadă

de la gura sticlei pe care o ține în mână și care a trecut mai devreme pe la Țătoasa.

Nu ne lipsește nimic, zice Pișpirica. Ce să ne lipsească?! se pune ea pe turuit, plimbând dintr-o mână în alta pachetul de țigări cumpărat de la chioșcul de alături.

Atunci când îmi vine mie rândul, începe să mi să pară. Că ninge. După care, că vorbesc. E ca atunci când s-a umplut orașul de bumbac. Uanderful, da, vreau să ajung om de seamă, adică om, adică, în fine, gău, gău, gău. Dar mai bine să vă spună bunicul. El știe cel mai bine. Pe bunicul îl cheamă Grămadă, e plutonier, sailâns, uait, sailâns. Câteodată, îi place, samtaimes, să se prefacă în șobolan și să ne dăm amândoi cu sania. Cât despre toboșar...

Ăsta a început să aiureze din nou, zice Țătoasa. Cum vine prima ninsoare, cum îl apucă.

Uintâr, suit uintâr, ia o gură, muceo, țipă Coniac, fluturând sticla prin aer.

Pot să-mi doresc orice, absolut orice există pe lume, peștișorul de aur abia așteaptă să-mi îndeplinească dorințele. În orice caz, păstrați-l, nu-l mai vreau înapoi, de trenul meu zic, și te mai rog, peștișorule, fă în așa fel încât Pișpiricăi să-i crească până data viitoare țâțele, iar Filosofului...

Bă, căcatule cu ochi, oprește-te! Cum să mi să pară? Chiar ninge.

Ninsoarea e atunci când îți dai suflul de gol. Auzi, mamă!

Fir-ar mama ta a dracului de păduchios! De la ea, care era româncă, am învățat să-mi fie foame, să pot să vorbesc cu Câine.

Stop, gata, ați filmat destul! Uat daz hi sei?

Păi zice că, pare să fi intrat în sevraj, în ce, în pizza mă-sii, dar mai bine a mă-tii, că tu ai, pe când el...vai de capul lui de căcăcios.

Dar de ce ninge? Și pentru cine? De ce? Stop! Stop! Stop!

Dragostea e atunci când...uanderful...Semafor o iubeste pe Janina. Coniac i-o trage lui Pișpirica. Țătoasa rămâne borțoasă cu...

Cu cine? Și de ce? De ce ninge? De ce, bunicule? De ce, domnu doctor?

Stop! Oprește camera, oprește iarna, că-ți trag una între felinare. Stop! N-auzi!?

Coniac e mulțumit. A ieșit bine. Doar că eu n-am prea știut ce să zic. Adică am zis, dar în gând. Cum tot așa, în gând, am întrebat-o pe roșcată dacă gândurile pot fi date la televizor, dar nu mi-a răspuns. Deoarece nu cunoștea limba. A gândurilor vreau să spun. Să se fi născut dintr-o mamă cățea, cum se născuse Câine, m-ar fi auzit și ar fi răspuns. Așa, nu m-a auzit.

De vreo două zile nu mă mai aude nici Câine. Poate că le împrăștie vântul care bate cu putere, amestecându-le cu zăpada ce cade cu nemiluita. De gândurile mele zic. Ar fi mai bine să nu mă gândesc la nimic. Dar nu pot. Ceea ce nu este de mirare, având în vedere faptul că eu mai mult nu pot decât pot. Spre deosebire de Coniac ce poate aproape totul. De exemplu, să golească pe nerăsuflăte o sticlă, două de vodcă atunci când se trezește. După care se culcă din nou, în brațe când cu țeava de apă caldă, când cu Țătoasa, după cât îi e de frig. Exista totuși ceva care credeam că n-o să poată niciodată. Să mă facă să-mi placă de el. Uite însă că poate. N-are cum să nu-ți fie drag de Coniac văzându-l cum doarme aproape tot timpul. Se trezește doar ca să adoarmă la loc. Numai de nu s-ar termina prea curând provizia de sticle. Nu e treaba mea să mă gândesc la asta, dar mă gândesc.

În orice caz, sunt cele mai liniștite zile petrecute în canal. Știu însă că după ce se vor opri ninsorile va trebui să-l caut pe Câine și să-ncepem să locuim împreună. Adică acolo unde a zis el c-o să simt că mă aflu acasă. Numai să pot. Să ajung acolo, vreau să spun. Întrucât de simțit o să simt în mod sigur.

Mi se pare că s-a oprit vântul. S-a mai oprit însă și altcineva odată cu el. Chiar deasupra noastră s-a oprit. Încearcă să ridice capacul.

Mi-ar plăcea să fie Câine, dar nu este, deoarece el nu are mâini. Dar și dacă ar avea, n-ar veni după mine aici fiindcă îi este frică de Șchiopu. Am uitat să-i spun că Șchiopu a plecat cu olandezii și nu s-a mai întors. Se prea poate ca acum să fie el. Cel de deasupra calcă însă la fel de apăsat cu ambele picioare.

Ar putea fi plutonierul Grămadă, care a venit să-l întrebe pe Coniac de ce n-a mai trecut în ultimele zile pe la <Pierde dinți>. Sau pompierii. Dar ca să fie pompierii, ar trebui ca mai înainte să izbucnească un incendiu. Ceea ce se și întâmplă. Prin gura deschisă a canalului năvălește vâlvătaia. Azvârlită de cel care a ridicat capacul.

E Vedetă, sare din brațele lui Coniac Țătoasa.

Singurul lucru care s-a aprins în canal e pufoaica Pișpiricăi. Nenorocirea e că Pișpirica este îmbrăcată în pufoaică.

Fugi afară și tăvălește-te în zăpadă, țip eu, împingând-o de la spate.

Ea trage însă de Coniac să-l trezească.

Fugi, proasto, fugi, n-auzi, că o să arzi dracului de vie, îi urlu eu Pișpiricăi în ureche. Dă mâna! Vino după mine!

Imediat ce ajung sus încep să arunc în capul ei cu zăpadă. Se umple canalul de zăpadă și de fum.

Pișpirica stă lungită pe marginea străzii cu fața în sus. Pufoaica i-a ars aproape în întregime. În loc să urle de durere, adică să se vaite că o ustură, fiindcă i s-au transformat mâinile și fața în carne vie, ea zice, uitându-se la cer: Pariez că te-ntrec din nou.

Vrea să spună de stele. De numărul lor. Dar numai la asta nu-mi stă mie mintea acum.

Să mergem după el, îl aud pe Coniac strigând din mijlocul străzii. Când s-o fi trezit, nu știu.

După cine? întreb.

Țătoasa l-a și ajuns din urmă, dar el îi face semn să se oprească, spunându-i: Rămâi cu ea! Vezi, poate trece vreo salvare!

După care dă cu ochii de mine, strigându-mi: Vino tu, muceo!

Vedetă n-a ajuns prea departe, din pricina zăpezii care i s-a agățat de picioare, împiedicându-l să fugă. Sub Podul Grant aproape că-l prindem din urmă. El o apucă în direcția triajului și sare gardul înăuntru.

Coniac e din nou cel de care îmi e frică. Ar trebui să-i fie lui Vedetă. Frică vreau să spun. Poate că-i este, fiindcă s-a ascuns.

Uite-l sus pe tren, îi zic lui Coniac.

E pe un mărfaș, în partea cea nouă a triajului, nu pe trenul meu ce abia se mai vede din zăpadă.

Mă uit de jos cum Coniac îi sare celuiilalt în spate.

Este plin cerul de stele. Și a răsărit luna. La cât o fi ajuns cu numărătoarea Pișpirica?

Apoi izbucnește ceva în aer. Ceva ca o lumină. După care ceva ca sângele. Țășnește din Vedetă, de sânge vreau să spun, ca zeama dintr-un pepene. După care el, de Vedetă zic, se lasă moale pe acoperișul vagonului cu fața îndreptată spre stele.

Coniac zice să urc și eu. Acolo, sus pe vagon. Îi strig plin de curaj că-mi este frică. Adică de el, nu de urcatul sus, dar fără să-i spun asta.

De asta? zice el, curățindu-și cuțitul în zăpadă. S-a cam dus sulii de suflul, e mort!

De tine, vreau să spun, dar nu pot.

Dă prelată la o parte, zice Coniac când mă vede sus lângă el.

După care îl îngropăm pe Vedetă în grăul de sub prelată, apoi punem prelată la loc și coborâm.

Se face ziuă, apoi noapte, și din nou ziuă, până vine o dubă cu mascați să-l caute pe Coniac.

Știu de ce ați venit, zice el când îi vede.

Dacă știi, hai, zic ei, și-l urcă în dubă cu mâinile legate la spate, ca să-l ducă la pușcărie, unde a mai fost.

Pușcăria e atunci când nu mai ai voie să fii liber.

Coniac se învățase să aibă voie orice. De acum încolo o să tot aibă timp să se dezvețe. De libertate, adică. Așa cum are Vedetă ca să se dezvețe de viață. Fiindcă de Janina știu că n-o să poată.